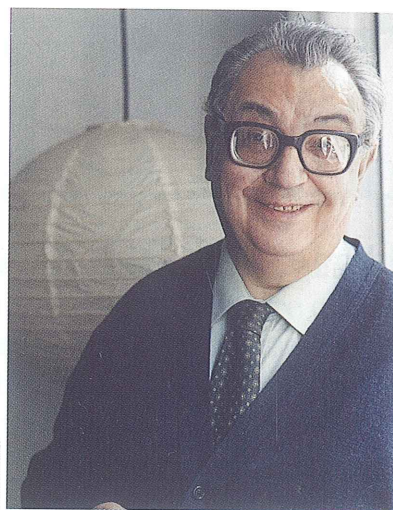

Joan Guinjoan

Estrena la seva 'Tercera Simfonia-Sincrotró Alba'

TEMPORADA OBC. Nikolai Luganski, piano. Dir.: Ernest Martínez Izquierdo. Ives, Guinjoan, Rakhmàninov. / Dir.: Mark Minkowski. Mendelssohn, Bruckner.
L'AUDITORI. DEL 7 AL 16 DE MAIG DE 2010 (CAL CONSULTAR DATES I HORARIS).

EVA GUILLET

Bons motius i de pes, els que conviden a no perdre's dos dels concerts de la temporada de l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya que tindran lloc consecutivament durant el mes de maig. El primer convoca en un mateix programa la presència d'un pianista de reconeguda trajectòria, tot i la seva joventut, com és el rus Nikolai Luganski (Moscou, 1972). Ell serà l'encarregat d'interpretar el popular *Concert per a piano i orquestra núm. 2* de Serguei Rakhmàninov, compost entre 1900 i 1901. L'apassionat concert, que condensa el bo i millor de l'art del compositor rus, permetrà valorar les capacitats interpretatives de Luganski, el talent del qual és àmpliament reconegut d'ençà que guanyà l'any 1994 el primer premi del Concurs de Piano Txaikovski.

El concert, que dirigirà Ernest Martínez Izquierdo, s'iniciarà amb una breu i curiosa obra del compositor nord-americà Charles Ives: *La pregunta sense resposta (The Unanswered Question)*. Es tracta d'una obra enigmàtica que condensa l'atmosfera de tensió i distensió que es vivia en termes musicals en el canvi de segle. La pregunta sense resposta va ser escrita l'any 1906, però va romandre desconeguda fins als anys quaranta. L'enigmàtica pregunta –que alguns han volgut interpretar amb l'eterna pregunta de l'existència– feta per la trompeta fins a sis vegades amb un fons eteri i gairebé còsmic mantingut per la corda, té com a resposta diverses aportacions del vent fusta, en un joc de relacions diatòniques, fins a quedar, en darrer terme, sense resposta.

És una obra que prepara l'oient –gràcies al paisatge melòdic dibuixat– per a l'obra encàrrec a Joan Guinjoan que commemora la inauguració recent del nou Sincrotró de Barcelona; una nova instal·lació científica única, actualment, a l'Estat espanyol. El sincrotró Alba, que és com s'ha anomenat la immensa màquina d'investigació científica, és un ac-

celador d'electrons que produeixen uns finíssims feixos de llum de rajos X. Aquests feixos permetran desxifrar l'estructura atòmica i molecular de mostres de tot tipus, tot permetent l'experimentació en àmbits tan diversos com la física, la química, la medicina, la biologia, la formulació de fàrmacs i la metal·lúrgia, entre altres sectors.

Joan Guinjoan (Riudoms, 1931) va rebre l'encàrrec l'any 2008 i inicialment va suggerir que aquesta obra la fes un compositor expert en electroacústica, per trobar-ho més idoni a les característiques del motiu de l'encàrrec. Finalment el van convèncer de ser la persona idònia i, fidel al seu món estètic i compositiu, ha escrit una *Simfonia*, la número 3 del seu catàleg, que porta el nom *Sincrotró Alba* i que està dividida en tres moviments: "Moderato-Agitato", "Calmo" i "Vivo". Guinjoan ha estructurat l'obra en tres parts, que han donat finalment a l'obra la forma de simfonia. El primer moviment ("Moderato-Agitato") serveix a Guinjoan per mostrar les relacions entre un sincrotró i una orquestra. Està dividit en seqüències que es van succeint amb processos tímbrics diferents, que són "aglomeracions de sons que van i vénen com ràfegues i humanitzats amb elements temàtics", amb un motiu que preval i va apareixent periòdicament. Guinjoan hi destaca la importància del ritme, en aquest moviment, perquè "quan l'electró es mou i s'accelera en un moment donat hi ha uns imants que produeixen sobre ells uns cops molt bruscos". És, per tant, un moviment molt brillant. El segon moviment, "Calmo", s'inspira en les set línies experimentals dels laboratoris que treballaran inicialment amb el Sincrotró Alba, que es tradueix en el paper com set seqüències de material sonor diferent entreligades per una transició en *glissandi* i conclouent en un pianíssim. El tercer i darrer moviment, "Vivo", és una autèntica festa, per la qual cosa ha conegut un rondó "a la meua manera", diu

el mateix compositor. És un moviment molt rítmic, en què es posa en evidència el seu gust pels ritmes afrocubans. És, tanmateix, un resum dels motius apareguts al primer i segon moviment, en què també apareix un tema d'aire popular però inventat; un moviment molt dinàmic i incisiu que acaba de forma brillant. Joan Guinjoan parla amb il·lusió d'un projecte que l'ha ocupat un any i mig de feina i pel qual, diu, ha donat el millor de si mateix. Amb el seu dolç sentit de l'humor, assegura, als seus 78 anys, no tenir temps per tenir depressions i reconeix sentir-se honorat per l'encàrrec. Malgrat això, reconeix que no ha volgut fer "res per épatar les bourgeois, ja que l'especulació és molt avorrida" i el sorprèn haver descobert coses noves amb aquest nou treball.

Si aquest és un concert de pes, no ho és menys el que protagonitzarà al podi el director francès Mark Minkowski, fortament vinculat a la música romàntica en els darrers temps, tot i procedir de l'àmbit barroc i clàssic. Minkowski aterrarà a Barcelona per dirigir la poètica *Simfonia núm. 3, "Escocesa"* (1842) de Felix Mendelssohn i la *Simfonia núm. 0, "Nullte"* d'Anton Bruckner. En realitat es tracta de la tercera simfonia –cronològicament parlant, al voltant de 1869– que Bruckner va escriure, però el fet de romandre fora de catàleg per imposició del mateix compositor ha fet que s'hagi acabat coneixent per la seva "no numeració". No se sap del cert per què Bruckner la va descartar, però el fet és que no la considerarà prou digna, potser per la pregunta gairebé impertinent que el director de la Filharmònica de Viena Felix Otto Dessoff va fer a Bruckner: "On és el tema central?" Unir dues simfonies com les escollides en un mateix programa permetrà observar de primera mà la important evolució del gènere simfònic en un breu lapse de temps, i precisament amb una temàtica amb llocs comuns: la natura.